

akt XVIII C 649/16

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 19 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSR Krzysztof Kurosz

Protokolant:Magdalena Skonieczka

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2016 r. w Łodzi

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko G. K.

na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 kwietnia 2016 r. w trybie art. 341 k.p.c.

- o zapłatę 1599,23 zł

1. zasądza od G. K. na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 920,55 zł (dziewięciuset dwudziestu złotych i pięćdziesięciu pięciu groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 24 lipca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, jak również kwotę 368,79 zł (trzystu sześćdziesięciu ośmiu złotych i siedemdziesięciu dziewięciu groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nadaje wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

XVIII C 649/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 lipca 2015 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego G. K. kwoty 1.599,23 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zwrot kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że dochodzona kwota wynika z umowy pożyczki gotówkowej.

/pozew – k. 2-5/

Pozwany nie stawił się na rozprawie i nie zajął stanowiska w sprawie. Sąd uwzględnił powództwo w części, wydając wyrok zaoczny.

/wyrok k. 52/

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie udzielania pożyczek.

Bezsporne

W dniu 25 stycznia 2015 roku pozwana – jako konsument – zawarła z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. – jako przedsiębiorcą – umowę pożyczki odnawialnej nr (...), dotyczącej kwoty 1.200 zł (§3 pkt 1), oprocentowanej w wysokości 16 % rocznie (§4 pkt 3). Umowa przewidywała też nazwanie profilu internetowego pożyczkobiorcy kontem (§ 1 pkt 4).

Pomimo oprocentowania 16 % rocznie, umowa przewidywała też rzeczywistą roczną stopę procentową w wysokości 356,83 % (§5 pkt 1).

Umowa przewidywała spłatę w odstępach miesięcznych (§7 ust 4).

Całość zobowiązania pozwanego, pomimo określenia oprocentowania na poziomie 16 % rocznie, określono na 2.488 zł (§ 6).

W tabeli opłat i prowizji przewidywano, iż za wypłatę środków pobierana jest opłata w wysokości 20 zł oraz prowizja w wysokości 20 % wypłaconej kwoty. Za wezwanie do zapłaty przewidywano opłatę w wysokości 45 zł a za utrzymanie konta 60 zł miesięcznie.

Umowa k. 16 – 30, tabela opłat i prowizji k. 31

Na podstawie zawartej umowy, w dniu 29 stycznia 2014 r. na rachunek pozwanej dokonano przelewu kwoty 1.200 zł.

Potwierdzenie przelewu k. 32

W dniu 7 kwietnia 2014 r. w związku z brakiem spłaty wysłano do G. K. trzeciej, ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 1.717,16 zł. Było ono poprzedzone dwukrotnym wezwaniem do zapłaty.

Wezwania k. 33 – 37

Kolejne trzy wezwania do zapłaty kierowane były przez (...) sp. z o.o. w W., firmę działającą na podstawie pełnomocnictwa pożyczkodawcy.

Wezwania k. 39 - 44

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne (zasadne w zakresie kwoty 700 zł tytułem zaległego kapitału oraz 220,55 zł tytułem zaległych odsetek – pismo k. 7) a niezasadne w zakresie kwoty 678,68 zł (obejmującej opłatę za wypłatę środków 260 zł, opłatę miesięczną za utrzymanie konta 60 zł x 2 oraz w pozostałym zakresie kosztów wewań do zapłaty – 235 zł oraz odsetek maksymalnych od kosztów wezwań – 63,68 zł).

Jak stanowi art. 720 i nast. k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zawarta umowa stanowi tzw. umowę konsumencką. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

W niniejszej sprawie strony zawarły na piśmie umowę pożyczki. Faktem jest, iż obowiązek zwrotu pożyczki zależy od wykonania przez dającego pożyczkę własnego zobowiązania. Powód wykazał (poprzez niezaprzeczone przez pozwaną twierdzenie), że dający pożyczkę wykonał swoją część umowy poprzez przeniesienie na własność strony pozwanej określonej ilości pieniędzy.

W takiej zaś sytuacji powstaje obowiązek zwrotu pożyczki przez biorącego pożyczkę. Brak jest natomiast dowodu na zwrot pożyczki przez stronę pozwaną. Strona pozwana w toku rozprawy nie zakwestionowała wysokości dochodzonej należności głównej wraz z odsetkami. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarczył dowodów na wywiązanie się przez pożyczkobiorcę z warunków umowy, zatem w tej sytuacji nie budzi wątpliwości, że na stronie

pozwanej ciąży obowiązek zwrotu kwoty pożyczki w wysokości 700,00 zł oraz 220,55 zł obejmującej skapitalizowane odsetki umowne od niespłaconej kwoty pożyczki od dnia 30 stycznia 2014 r. (dzień po wypłacie pożyczki) do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, to jest do dnia 23 lipca 2015 roku. Niewątpliwie strona powodowa mogła też dochodzić odsetek ustawowych od skapitalizowanych odsetek – od dnia wytoczenia powództwa.

Wobec powyższego uzasadnione jest roszczenie powoda o zwrot udzielonej pożyczki w części niespłaconej oraz odsetek skapitalizowanych umownych.

Niezasadne było jednak 260 zł tytułem opłaty i prowizji za wypłatę środków (jeden z elementów składających się na nieuwzględnione przez sąd żądanie w zakresie kwoty 678,68 zł).

Konstrukcja wyroku zaocznego (art. 339 § 1 k.p.c. nie oznacza, że Sąd zwolniony jest z zastosowania przepisów prawa materialnego. Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c., jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, Sąd wyda wyrok zaoczny, zaś zgodnie z § 2 w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Sąd stoi na stanowisku, iż zastrzeżenie wyżej wymienionej opłaty obejmującej powództwo w oddalonej części, jest w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i okoliczność tą Sąd musiał uwzględnić z urzędu. Opłata ta zastrzeżona była w wysokości odpowiadającej około 20 % kwoty pożyczki przekazanej pozwanej do wypłaty. Dokonując analizy treści umowy, Sąd ustalił, że pożyczkodawca stosuje zabieg wprowadzenia dodatkowej opłaty, pomimo, że formalnie ogranicza wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. Pożyczkodawca podjął próbę obejścia ww. przepisu poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za tzw. szeroko pojęte administrowanie pożyczką, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości opłat. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, taki zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Są to normalne koszty prowadzenia przedsiębiorstwa w zakresie usług rynku finansowego i jako takie muszą być brane pod uwagę przez przedsiębiorców w ogólnym rachunku ekonomicznym. Pogląd o sposobie obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wyrażony w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie V ACa 622/14 (portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach). Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, iż postanowienia umowne, wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez pożyczkobiorcę powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. W innym przypadku (tzn. przy uznaniu pełnej dowolności zastrzegania opłat i prowizji) przepis o odsetkach maksymalnych w ogóle nie miałby żadnego znaczenia, skoro każdy mógłby udzielić pożyczki formalnie oprocentowanej według skali 0% wraz z dowolną prowizją (np. w wysokości 100 krotnie przewyższającej wysokość pożyczki).

Sąd w pełni podziela utrwalone orzecznictwo Sądu Okręgowego w Łodzi, nakazujące – również w sprawach, w których zachodzą podstawy do wydania wyroku zaocznego, badanie przedstawionego przez powoda materiału dowodowego pod kątem sprzeczności z ustawą i zasadami współżycia społecznego. I tak w sprawie III Ca 29/16 w wyroku z dnia 5 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi uznał za ewidentnie sprzeczną z dobrymi obyczajami i uczciwymi praktykami kupieckimi zastrzeżenie w umowach tzw. opłat za ryzyko, będących w istocie ukrytym oprocentowaniem. Podobnie negatywnie oceniono tzw. opłatę za obsługę pożyczki w domu w sprawie III Ca 290/16 (na marginesie głównych rozważań).

Rzecz zatem polega na porównaniu kwoty pożyczki, oprocentowania i wysokości dodatkowych opłat i prowizji oraz zbadania, czy są one uzasadnione.

Jak już zostało wskazane – wysokość kwoty zastrzeżonej w umowie z tego tytułu – 260 zł – nie przeszła opisanego powyżej testu, co wskazuje, że jej zastrzeżenie stanowiło niedozwoloną próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Podobnie jako stanowiące obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, należało ocenić zastrzeżenie opłaty miesięcznej 60 zł za „utrzymywanie konta”. Podkreślić należy, iż kontem był jedynie profil internetowy klienta a nie produkt, któremu przeciętny konsument przypisuje znaczenie konta. Powód nie ma zresztą zgody na prowadzenie działalności bankowej. Jest to po prostu inaczej nazwana, inna ukryta forma wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, stanowiąca obejście przepisów o odsetkach maksymalnych.

Jeśli chodzi o kwestię opłat za pisemne wezwania do zapłaty i odsetki od tej kwoty (678,68 zł – 260 zł – 120 zł = 298,68 zł), to podkreślić należy, iż w sprawie III Ca 1714/15 Sąd Okręgowy w Łodzi wyraźnie dopuścił badanie kwestii abuzywności również w ramach konstrukcji wyroku zaocznego i również w odniesieniu do opłat windykacyjnych.

Z tych względów do zawartej przez strony umowy mają zastosowanie przepisy dotyczące „niedozwolonych postanowień umownych” (art. 385¹ – 385⁴ k.c.). Zgodnie

z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy niezgodnione indywidualnie z konsumentem nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Wymienione w treści art. 385³ k.c. niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu zastrzeżenie kwot po 45 zł za każde pisemne wezwanie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, co pozwala na przyjęcie, iż zastrzegająca ją klauzula w umowie, odsyłająca do tabeli opłat i prowizji, jest klauzulą abuzywną. Opłata ta jest rażąco wygórowana i nie ma żadnego odzwierciedlenia w rzeczywistych kosztach kierowania pisemnych wezwań.

Powód nie udowodnił przy tym, iż postanowienie umowne ujęte w § 3 regulaminu było z pozwanym uzgodnione indywidualnie (art. 385¹ § 3 i 4 k.c.). W rozważanym wypadku postanowienie to nie wiąże zatem pozwanej z uwagi na treść art. 385¹ § 1 k.c.

Postanowienie o treści podobnej do zakwestionowanego postanowienia zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 9 października 2006 roku, sygn. akt XVII Amc 101/05, a do rejestru niedozwolonych postanowień wzorców umowy wpisane w dniu 3 stycznia 2007 roku pod numerem 978. W sprawie z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu: „Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...)

- za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN
- za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN
- za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN
- za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN
- za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN
- za wizytę indykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...)
- za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN

- za monit telefoniczny – 20 PLN -(...)”.

W uzasadnieniu ww. wyroku Sąd odnosząc się do ww. postanowienia stwierdził, co następuje: „W odniesieniu do postanowienia zakwestionowanego w punkcie g) pozwu Sąd zgodził się ze stanowiskiem powoda, według którego opłaty nałożone na konsumenta w kwestionowanym postanowieniu są rażąco wygórowane. Zgodnie z art. 735 ust. 1 k.c. za wykonanie zlecenia zleceniobiorcy należy się wynagrodzenie, ponadto zleceniodawca zobowiązany jest zwrócić zleceniobiorcy wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia - art. 742 k.c. W przedmiotowej umowie wynagrodzenie pozwanego stanowi prowizja za zarządzanie długiem. Wysokość wprowadzonych do umowy dodatkowych opłat powinna zatem znajdować uzasadnienie w rzeczywistych nakładach jakie musi ponieść pozwany w związku z podjęciem przedmiotowych czynności. W ocenie Sądu wysokość ww. opłat ustalona została w oderwaniu od rzeczywistych nakładów pozwanego, znacznie je przewyższając. Takie postanowienie, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta uznać należało za niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385 § 1 k.c.”.

W związku z powyższym Sąd oddalił roszczenie powoda w kwocie 678,68 zł (260 zł tytułem opłaty i prowizji za wypłatę pożyczki, 120 zł za utrzymywanie profilu klienta oraz 298,68 zł tytułem kosztów wezwań i odsetek od tej kwoty).

Jak stanowi art. 481 § 1 i § 2 jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Od dnia wytoczenia powództwa powód mógł domagać się odsetek od zaległości głównej jak i skapitalizowanych odsetek. Z uwagi na zmianę przepisu ustawy i zastąpienie odsetek ustawowych – odsetkami ustawowymi za opóźnienie – należało uwzględnić to sformułowanie w wyroku w oparciu o art. 316 k.p.c. nakazujący sądowi uwzględnienie stanu prawnego z chwili zamknięcia rozprawy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. bowiem strona powodowa wygrała proces jedynie w części tj. w 57 %. Koszty poniesione przez powoda to kwota 30 zł z tytułu opłaty od pozwu oraz koszt działania pełnomocnika w kwocie 600 zł + 17 zł. Ponieważ powodowi należał się zwrot poniesionych kosztów postępowania częściowo na jego rzecz podlegała zasądzeniu kwota 368,79 złotych.